

грошових вкладів з банківських установ, що негативним чином впливає на економічну стабільність вітчизняної економіки в цілому та на цивільний оборот зокрема.

Список використаних джерел

1. Цивільний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №№ 40-44. Ст.356.
2. Цивільне право: підручник: у 2 т.; за ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. Харків: Право, 2011. С. 358–359.
3. Косткіна Ю. О. Механізм здійснення права на відмову в цивільному праві України. *Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки*. 2014. № 4 (II). С. 89–94.

Пуляк Ю.

*студентка юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету*

Марчиха Ю.

*магістрант юридичного факультету ТНЕУ
Науковий керівник: к.ю.н. доцент, доцент кафедри
конституційного, адміністративного
і фінансового права ТНЕУ
Цимбалістий Т.О.*

ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЮ УКРАЇНИ

Сучасний стан суспільно-політичного розвитку України гостро поставив питання реформування багатьох сфер державного управління. Одним із таких напрямів є реформування адміністративно-територіального устрою, що залишився в спадок від Радянського Союзу. Реформування адміністративно-територіального устрою сприятиме розвитку демократичних інститутів, становленню громадського суспільства, проведенню політики децентралізації й підвищенню ефективності державного управління загалом.

У різний час над цим питанням працювали А. Голюков, Р. Губань, В. Кізлінський, В. Лісничий, О. Панухник, М. Паламарчук, А. Ткачук, В. Шкрабало та інші. Але, незважаючи на звернення до цієї проблеми великої кількості науковців, не всі шляхи вдосконалення сучасного стану були проаналізовані, а саме: використання механізму зміни внутрішніх меж адміністративно-територіальних одиниць як шляху реформування адміністративно-територіального устрою.

До формування Київської Русі слов'яни, як й інші племена, мали структурно розгалужену систему міст і селищ, основні питання самоврядування яких виносились на віче. При цьому віче було способом вирішення локальних проблем, що з часом переросло в спосіб прийняття важливих політико-управлінських рішень. Так, як зазначає В. Лісничий, з утворенням держави Київської Русі політико-адміністративний устрій на рівні громади, міста майже не змінився й був органічно доповнений центральним

органом влади в особі Великого Князя Київського. У його руках зосереджувалась уся повнота державної влади. Внутрішнє управління здійснювали численні княжі правителі. При цьому разом з ієрархічною князівською владою широке розповсюдження мала вічева форма демократії та самоорганізації форми територіальної влади.[1.с.67]. Загалом територіальна структура включала в себе землю, що ділилась на волость або удільне князівство, яке у свою чергу, складалась з вервей, а верви із поселень. Одну з причин занепаду Київської Русі також можна пов'язати із недосконалістю центральних органів управління та дисбалансом становища регіонів, що було пов'язане насамперед із конкуренцією управлінської верхівки адміністративно-територіальних одиниць за прихильність Великого Князя.

Люблінська унія 1569р. стала поштовхом до територіальних до територіальних змін польського зразка. Як зазначає В. Губань, воєводства ділилися на повіти (в Руському воєводстві між повітами і воєводствами існували проміжні одиниці – землі), а в Підляському воєводстві були лише землі. [2, с.66].

Проблемою, що прямо пов'язана із законодавчою невизначеністю, є відсутність чітко окреслених меж кожної адміністративно-територіальної одиниці й відсутність процедури, що дала б змогу фактично встановлювати та змінювати межі. Це, в свою чергу, призводить до «вкладення» однієї адміністративно-територіальної одиниці в іншу, до неможливості розмежування повноважень місцевих органів і збігу їхніх повноважень, а також до проблеми управління земельними ресурсами, виходячи із неможливості встановлення меж адміністративно-територіальної одиниці, а отже, неможливості визначення компетенції владного суб'єкта.

Окремим питанням, пов'язаним із правовою прогалиною, можна визначати термінологічні проблеми, пов'язані із відсутністю змісті й ознак адміністративно-територіальної одиниці та невизначеністю поняття «регіон», що періодично використовується під час розгляду цієї проблеми як синонімічний аналог до найбільшої адміністративно-територіальної одиниці – області. Тому доцільною є пропозиція О. Врублевського, висловлена в Концепції реформи адміністративно-територіального устрою, щодо введення поняття «регіон», що визначається як адміністративно-територіальна одиниця регіонального рівня. Під поняттям «регіон» розуміють Автономну Республіку Крим, області, Регіон складається із районів [3. с. 11].

Ще однією проблемою, яка потребує вирішення, є надмірне подрібнення адміністративних одиниць за значної економічної диспорції, а також нерівномірної кількості населення регіону. Так, доречним є приклад, наведений О. Панухлик, що в Україні адміністративно-територіальні утворення у 2,4 раза менші, ніж у Польщі за площею, та у 3,8 раза за кількістю населення. До того ж навіть з урахуванням існування великихміських територіальних громад середня кількість населення муніципального утворення в Україні не відповідає мінімальному європейському рівню [4. с. 77].

Крім того, однією з проблем можна визначити дисбаланс регіонів за багатьма показниками, таким як економічний, демографічний, історичний, етнічний. Підтвердженням економічного дисбалансу є різний промисловий потенціал регіонів. Аналогічна є ситуація із демографічними показниками. Так, за статистичними даними 2013р., для Волинської області наявне населення

становить близько 1 млн. 39 тис. осіб, для Чернівецької області – 907 тис. осіб, а для Дніпропетровської – 3млн 307 тис. осіб [5].

Зазначені вище проблеми адміністративно-територіального устрою потребують вирішення шляхом реформування. Правова наука розглядає кілька шляхів проведення адміністративно-територіальної реформи. Так, можна визначити такі підходи до зміни адміністративно-територіального устрою: зміна форми державного устрою на феодальну; укріплення або подрібнення адміністративних утворень зі збереженням унітарної форми територіального устрою; перегляд кордонів адміністративних одиниць.

Отже, для проведення адміністративно-територіальної реформи шляхом зміни меж одиниць необхідне усунення невизначеності процедури реалізації щодо встановлення та зміни меж адміністративно-територіальних одиниць, що, у свою чергу, включає такі етапи: прийняти Закон України «Про адміністративно-територіальний устрій»; унести зміни до ст. 173 Земельного кодексу України для доповнення переліку адміністративно-територіальних одиниць, щодо яких можливі встановлення й зміна меж адміністративно-територіальних одиниць; розробити й прийняти Закон України, що буде регулювати порядок і зміст посвідчення меж адміністративно-територіальних одиниць, форму та процедуру видання державного акта, яким має відбутись посвідчення цих меж, або в порядку децентралізації влади виключити ст.176 ЗКУ.

Список використаних джерел

1. Регіоналізація і вибори як засоби удосконалення владних відносин в Україні: теорія і практика. За заг. ред. О.О. Дьоміна; керівник авт. кол. В. В. Лісничий. Харків: Вид-во ХарPI АУДУ «Магістр», 2003. 579с.
2. Губань Р. Історія становлення сучасного адміністративно територіального устрою України. Р. Губань. *Юридичний журнал*. 2009. №3.- \С.64-73.
3. Реформування територіального устрою та місцевого самоврядування в Україні: проекти нормативно-правових актів. Упоряд. О. С. Врублевський. К.: Ін-т громадян. суспільства, 2009. 80 с.
4. Панухлик О. В. Адміністративно-територіальна реформа як чинник зміцнення місцевої економіки. *Інноваційна економіка*. 2014. №3. С.78-83.
5. Статистичний збірник «Чисельність наявного населення України» на 1 січня 2013 року. Відп. за вип. Г. Тимошенко; Державний комітет статистики. Київ, 2013. 112с.